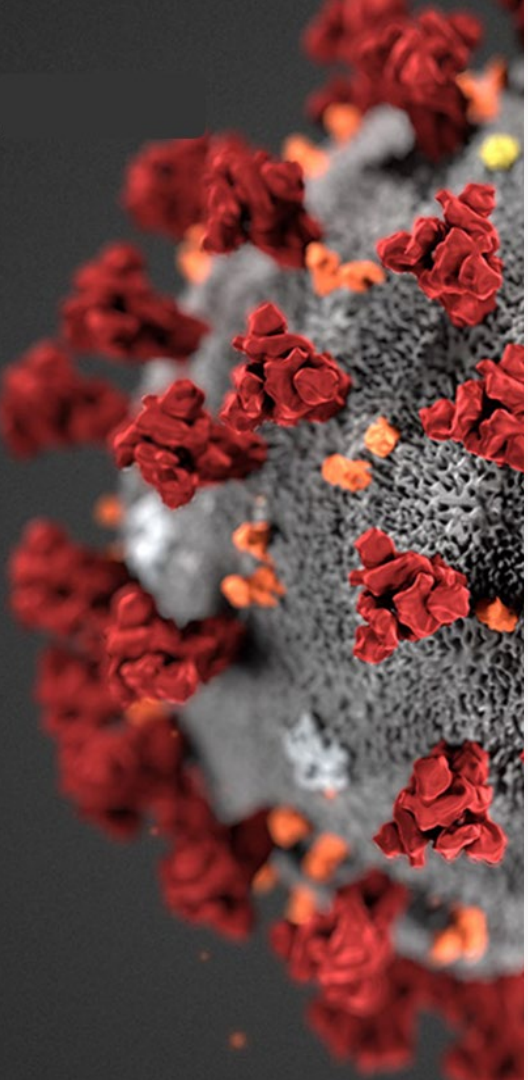

BỆNH VIỆN ĐẠI HỌC Y DƯỢC TPHCM

SÀNG LỌC VÀ XỬ TRÍ BAN ĐẦU NGƯỜI BỆNH NGHI MẮC COVID-19

BS CKII NGUYỄN VIẾT HẬU
Trưởng Khoa Cấp Cứu BV Đại Học Y Dược TPHCM

COVID-19

MỘT SỐ ĐIỂM CẦN CHÚ Ý TRONG QUÁ TRÌNH SÀNG LỌC NB CẤP CỨU

COVID-19

LÂM SÀNG

- Khoảng 80% sốt nhẹ, ho, mệt mỏi, không bị viêm phổi, hồi phục sau khoảng 1 tuần
- Khoảng 15% số ca viêm phổi, viêm phổi nặng cần nhập viện
- Khoảng 5% cần nhập hồi sức tích cực với các biểu hiện suy hô hấp, ARDS, nhiễm trùng huyết, suy đa cơ quan, tử vong.

Thời gian từ khi có triệu chứng tới khi diễn biến nặng #7-8 ngày

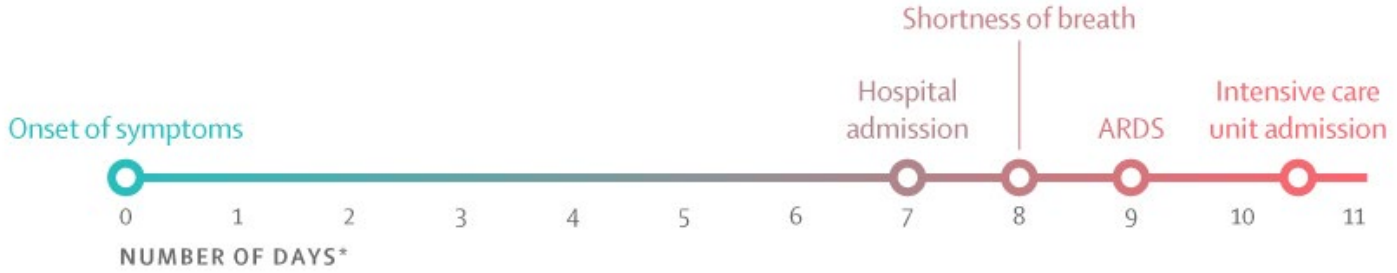

COVID-19

LÂM SÀNG

- 69% Cough
- 22% Temperature 37.5-38°C
- 22% Temperature >38°C
- 38% Fatigue
- 34% Sputum
- 19% Shortness of breath
- 15% Muscle aches
- 14% Sore throat
- 14% Headache
- 12% Chills
- 5% Nasal congestion
- 5% Nausea or vomiting
- 4% Diarrhoea

30% BN bị mất mùi hoặc vị giác.

COVID-19

CHẨN ĐOÁN PHÂN BIỆT

Viêm đường hô hấp cấp **do các tác nhân khác**

- Virus cúm mùa (A/H3N2, A/H1N1, B), á cúm, virus hợp bào (RSV), rhinovirus,

myxovirrus, adenovirus,...

- Căn nguyên khác gây viêm đường hô hấp cấp tính nặng như cúm gia cầm A/H5N1, A/H7N9, A/H5N6, SARS-CoV-1 và MERS-CoV...
- Các căn nguyên vi khuẩn, bao gồm VK không điển hình như Mycoplasma pneumonia,...

Chẩn đoán phân biệt **tình trạng nặng** của người bệnh: Nhồi máu cơ tim cấp, Đợt mất bù suy tim cấp, thuyên tắc phổi...

NỘI DUNG

1. Sơ lược về chọn lựa xét nghiệm ban đầu
2. Quy trình sàng lọc người bệnh cấp cứu
3. Tiếp cận xử trí ban đầu BN mắc COVID-19

COVID-19

CHỌN LỰA XÉT NGHIỆM

- Bệnh phẩm: **chất tiết đường HH trên (phết mũi họng)** đường HH dưới (qua soi phế quản, còn tranh cãi).
- **XN khếch đại acid nucleic NAAT**: Phát hiện RNA của virus trong phết mũi họng bằng **Real Time-PCR**, KQ có trong vài giờ đến 2 ngày. Kết hợp giải trình tự gen khi cần.
- **Rapid test kit phát hiện kháng nguyên hoặc kháng thể** IgG-IgM trong máu bằng **LFIA** (miễn dịch sắc ký dòng bên).
- **Phát hiện kháng thể** trong máu bằng **ELISA, IFA;** Cho biết tình trạng nhiễm trong quá khứ, không dùng để chẩn đoán đang nhiễm.

COVID-19

CHỌN LỰA XÉT NGHIỆM

1. Bệnh nhân có triệu chứng, dịch tễ tiếp xúc nghi nhiễm COVID-19 cần được làm **xét nghiệm chẩn đoán** SARS-CoV-2.

2. Test nhanh giúp **sàng lọc** những ca không triệu chứng và giúp phát hiện chuỗi lây nhiễm của virus, có vai trò quan trọng khi mức độ hoặc nguy cơ lây nhiễm trong cộng đồng cao.

3. Việc chọn lựa và phân tích kết quả các test SARS-CoV-2 nên được xem xét **tùy bối cảnh** cụ thể, bao gồm tỷ lệ test dương tính trên dân số được test.

4. Bệnh nhân được chích ngừa vắc xin trước đó **không ảnh hưởng đến kết quả** xét nghiệm SARS-CoV-2

NỘI DUNG

1. Sơ lược về chọn lựa xét nghiệm ban đầu
2. Quy trình sàng lọc người bệnh cấp cứu
3. Tiếp cận xử trí ban đầu BN mắc COVID-19

CÁC VỊ TRÍ SÀNG LỌC KHOA CẤP CỨU

Bàn sàng lọc + khai báo y tế điện tử

Khu lấy mẫu và chờ kết quả test nhanh

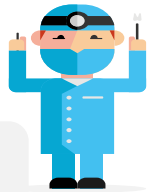

Phòng sàng lọc

Khu vực đệm chờ XN và điều trị ban đầu. Phòng cách ly

Khoa cấp cứu

BÀN SÀNG LỌC

BÀN SÀNG LỌC

CÁC VỊ TRÍ SÀNG LỌC KHOA CẤP CỨU

Bàn sàng lọc + khai báo y tế điện tử

Khu lấy mẫu và chờ kết quả test nhanh

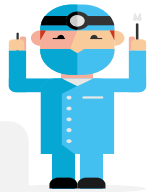

Phòng sàng lọc

Khu vực đệm chờ XN và điều trị ban đầu. Phòng cách ly

Khoa cấp cứu

PHÒNG SÀNG LỌC

PHÒNG SÀNG LỌC

CÁC VỊ TRÍ SÀNG LỌC KHOA CẤP CỨU

Bàn sàng lọc + khai báo y tế điện tử

Khu lấy mẫu và chờ kết quả test nhanh

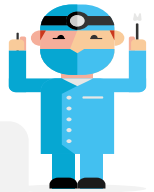

Phòng sàng lọc

Khu vực đệm chờ XN và điều trị ban đầu. Phòng cách ly

Khoa cấp cứu

KHOA CẤP CỨU

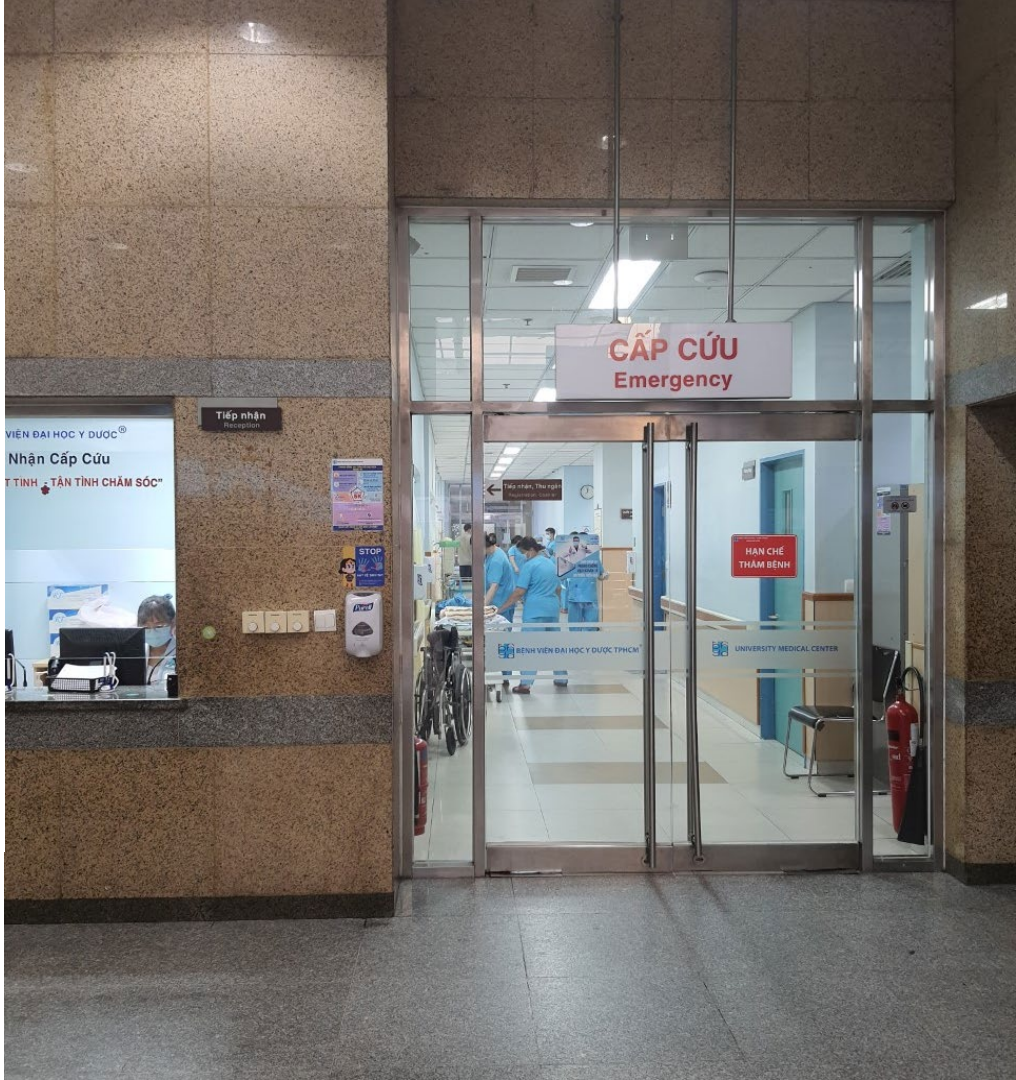
CẤP CỨU
Emergency
Tiếp nhận
Reception
Nhận Cấp Cứu
HẠN CHẾ
THĂM BỆNH
STOP
UNIVERSITY MEDICAL CENTER

CÁC VỊ TRÍ SÀNG LỌC KHOA CẤP CỨU

Bàn sàng lọc + khai báo y tế điện tử

Khu lấy mẫu và chờ kết quả test nhanh

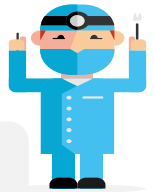

Phòng sàng lọc

Khu vực đệm chờ XN và điều trị ban đầu. Phòng cách ly

Khoa cấp cứu

KHU CHỜ KQ TEST NHANH

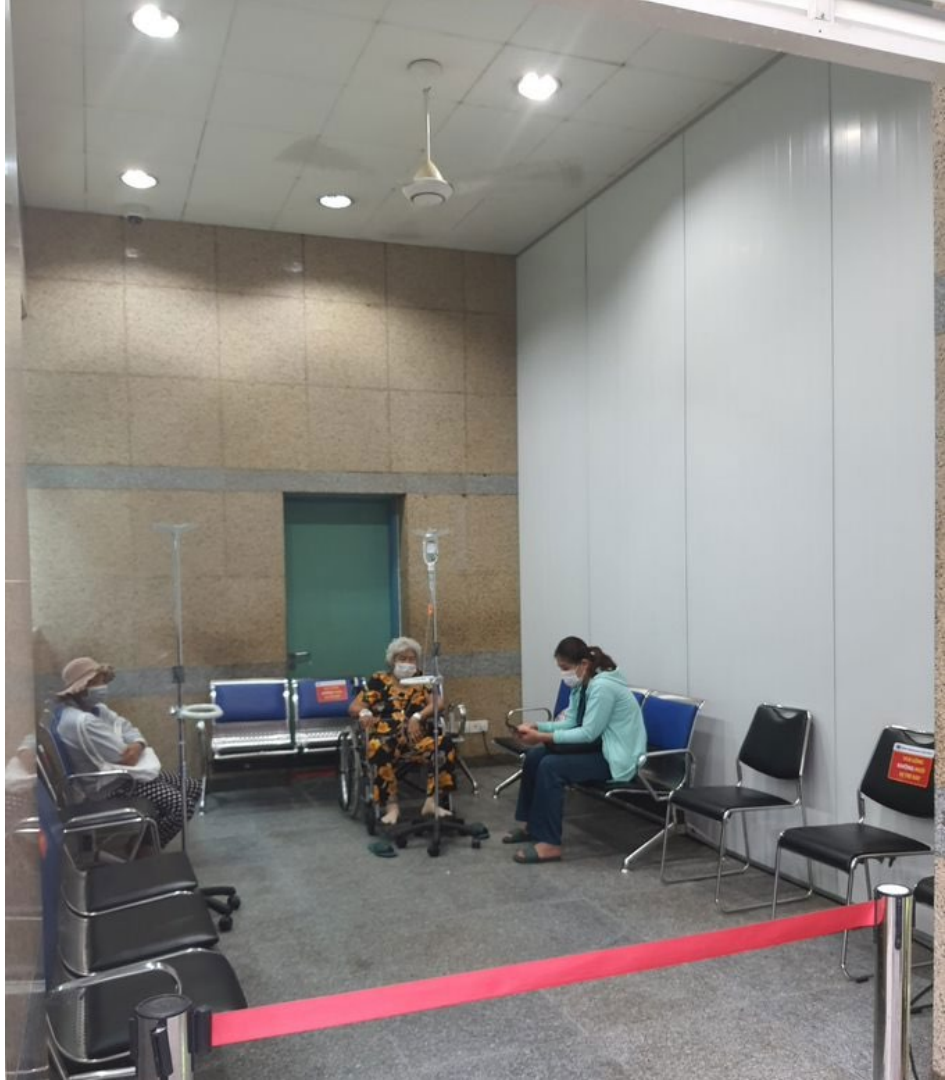

CÁC VỊ TRÍ SÀNG LỌC KHOA CẤP CỨU

Bàn sàng lọc + khai báo y tế điện tử

Khu lấy mẫu và chờ kết quả test nhanh

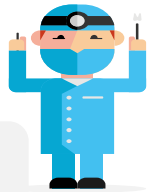

Phòng sàng lọc

Khu vực đệm chờ XN và điều trị ban đầu. Phòng cách ly

Khoa cấp cứu

XE CẤP CỨU CHUYỂN NB QUA KHU VỰC ĐỆM

KHU VỰC ĐỆM

- Vị trí riêng biệt với khoa cấp cứu
- Nhân sự được điều động thường trực
- Đầy đủ phương tiện bảo hộ, monitor theo dõi, thuốc và phương tiện cấp cứu
- **Thực hiện xét nghiệm PCR SARS-Cov-2 và các CLS cần thiết**
- Nếu người bệnh cần CLS ngoài khu vực đệm -> Quy trình vận chuyển BN mắc/nghi mắc COVID-19 chụp CT, MRI

KHU VỰC ĐỆM

PHÒNG CÁCH LY

TIẾP NHẬN VÀ SÀNG LỌC CẤP CỨU

BÀN SÀNG LỌC
khai báo y tế điện tử

Không YT dịch tễ
Không triệu chứng hô hấp
Không triệu chứng nhiễm siêu vi

Không YT dịch tễ + có sốt, triệu chứng ho, khó thở có thể giải thích bằng NN khác; Bệnh nặng, dịch tễ chưa rõ ràng; cần thời gian đánh giá lại

Có 1 trong các yếu tố
- YT dịch tễ
- Triệu chứng hô hấp
- TC nhiễm siêu vi hoặc sốt CRNN
- Tất cả các tình huống chưa loại trừ COVID-19

Khu lấy mẫu
Khu chờ KQ test nhanh

Âm tính

KHOA CẤP CỨU

Phòng sàng lọc
X quang tại giường, test nhanh COVID-19, CLS + xử trí cần thiết

Loại trừ COVID-19

Chưa loại trừ COVID-19

Khu vực đệm
X quang tại giường, PCR SARS-CoV-2, CLS cần thiết, hội chẩn chuyên khoa

Âm tính

- *Chuyển KCC*
- *Xuất viện**
- *Phòng cách ly**

Dương tính

Tiếp tục cách ly, báo HCDC, Chuyển BV điều trị COVID19

Khai báo y tế điện tử

KHAI BÁO Y TẾ ĐIỆN TỬ TẠI BỆNH VIỆN

SỞ Y TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

KHAI BÁO THÔNG TIN SAI LÀ VI PHẠM PHÁP LUẬT VIỆT NAM VÀ CÓ THỂ XỬ LÝ HÌNH SỰ

(•) Bệnh nhân/Người nhà ( ) Nhân viên bệnh viện ( ) Khách đến liên hệ công tác ( ) Học viên/Sinh viên

Nơi khai báo (*):

Nơi khai báo

Số điện thoại (*):

Nhập số điện thoại/CMND/thẻ BHYT

Họ và tên (*):

Họ và tên

Năm sinh (*):

Năm sinh

Giới tính (*):

Nam

Quốc tịch (*):

Việt Nam

Tỉnh thành (*):

Tỉnh thành

Quận huyện (*):

Quận huyện

Xã phường (*):

Xã phường

Địa chỉ (*):

Số nhà, tên đường, ấp, tổ, khu phố...

Trong 14 ngày qua, bạn có thấy những triệu chứng nào sau đây không? (*):

01/06/2021 09:50

BỆNH VIỆN ĐẠI HỌC Y DƯỢC TPHCM

BỆNH VIỆN ĐẠI HỌC Y DƯỢC TPHCM

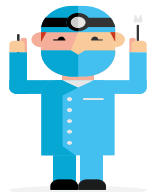

TIẾP NHẬN VÀ SÀNG LỌC CẤP CỨU

BÀN SÀNG LỌC
khai báo y tế điện tử

Không YT dịch tễ
Không triệu chứng hô hấp
Không triệu chứng nhiễm siêu vi

Không YT dịch tễ + có sốt, triệu chứng ho, khó thở có thể giải thích bằng NN khác; Bệnh nặng, dịch tễ chưa rõ ràng; cần thời gian đánh giá lại

Có 1 trong các yếu tố
- YT dịch tễ
- Triệu chứng hô hấp
- TC nhiễm siêu vi hoặc sốt CRNN
- Tất cả các tình huống chưa loại trừ COVID-19

Khu lấy mẫu
Khu chờ KQ test nhanh

Âm tính

KHOA CẤP CỨU

Phòng sàng lọc
X quang tại giường, test nhanh COVID-19, CLS + xử trí cần thiết

Loại trừ COVID-19

Chưa loại trừ COVID-19

Khu vực đệm
X quang tại giường, PCR SARS-CoV-2, CLS cần thiết, hội chẩn chuyên khoa

Âm tính

- *Chuyển KCC*
- *Xuất viện**
- *Phòng cách ly**

Dương tính

Tiếp tục cách ly, báo HCDC, Chuyển BV điều trị COVID19

TIẾP NHẬN VÀ SÀNG LỌC CẤP CỨU

BÀN SÀNG LỌC
khai báo y tế điện tử

Không YT dịch tễ
Không triệu chứng hô hấp
Không triệu chứng nhiễm siêu vi

Không YT dịch tễ + có sốt, triệu chứng ho, khó thở có thể giải thích bằng NN khác; Bệnh nặng, dịch tễ chưa rõ ràng; cần thời gian đánh giá lại

Có 1 trong các yếu tố
- YT dịch tễ
- Triệu chứng hô hấp
- TC nhiễm siêu vi hoặc sốt CRNN
- Tất cả các tình huống chưa loại trừ COVID-19

Khu lấy mẫu
Khu chờ KQ test nhanh

Âm tính

KHOA CẤP CỨU

Phòng sàng lọc
X quang tại giường, test nhanh COVID-19, CLS + xử trí cần thiết

Loại trừ COVID-19

Chưa loại trừ COVID-19

Khu vực đệm
X quang tại giường, PCR SARS-CoV-2, CLS cần thiết, hội chẩn chuyên khoa

Âm tính

- Chuyển KCC
*- Xuất viện**
*- Phòng cách ly**

Dương tính

Tiếp tục cách ly, báo HCDC, Chuyển BV điều trị COVID19

TIẾP NHẬN VÀ SÀNG LỌC CẤP CỨU

BÀN SÀNG LỌC
khai báo y tế điện tử

Không YT dịch tễ
Không triệu chứng hô hấp
Không triệu chứng nhiễm siêu vi

Không YT dịch tễ + có sốt, triệu chứng ho, khó thở có thể giải thích bằng NN khác; Bệnh nặng, dịch tễ chưa rõ ràng; cần thời gian đánh giá lại

Có 1 trong các yếu tố
- YT dịch tễ
- Triệu chứng hô hấp
- TC nhiễm siêu vi hoặc sốt CRNN
- Tất cả các tình huống chưa loại trừ COVID-19

Khu lấy mẫu
Khu chờ KQ test nhanh

Âm tính

KHOA CẤP CỨU

Phòng sàng lọc
X quang tại giường, test nhanh COVID-19, CLS + xử trí cần thiết

Loại trừ COVID-19

Chưa loại trừ COVID-19

Khu vực đệm
X quang tại giường, PCR SARS-CoV-2, CLS cần thiết, hội chẩn chuyên khoa

Âm tính

- *Chuyển KCC*
- *Xuất viện**
- *Phòng cách ly**

Dương tính

Kích hoạt quy trình xử lý ca mắc COVID-19

NỘI DUNG

1. Sơ lược về chọn lựa xét nghiệm ban đầu
2. Quy trình sàng lọc người bệnh cấp cứu
3. **Tiếp cận xử trí ban đầu BN mắc COVID-19**

XỬ TRÍ BAN ĐẦU BN MẮC/NGHI MẮC COVID-19

NGUYÊN TẮC

Đảm bảo an toàn người bệnh
Phòng tránh lây nhiễm chéo trong CSYT BN khác, NVYT, phòng xét nghiệm, NV vận chuyển, vệ sinh, bảo vệ, thân nhân

- ✓ **Trang bị đầy đủ** SA, XQ tại giường, máy móc, thuốc và phương tiện cấp cứu tại sàng lọc, phòng đệm, khu cách ly.
- ✓ Tuân thủ quy định về **kiểm soát nhiễm khuẩn** ở mọi khâu, áp dụng biện pháp phòng ngừa chuẩn, phòng ngừa lây truyền qua đường tiếp xúc, giọt bắn và không khí
- ✓ **Phân công từ trước** nhân sự, phương tiện hỗ trợ, thang máy, tuyến đường vận chuyển. Xây dựng sẵn quy trình cấp cứu bệnh nặng, cấp cứu đột quỵ, nhồi máu cơ tim, phẫu thuật cấp cứu trên bệnh nhân nghi mắc COVID-19, quy trình chụp CT/MRI
- ✓ **Trao đổi thông tin** giữa các khu vực thông suốt, liên tục

ĐIỀU TRỊ - NGUYÊN TẮC CHUNG

Các biện pháp điều trị vẫn đang trong quá trình nghiên cứu và đổi mới

Phân độ nặng và xác định nơi điều trị theo độ nặng

Chủ yếu điều trị hỗ trợ triệu chứng và điều trị các biến chứng của bệnh (suy hô hấp, ARDS, nhiễm trùng huyết, sốc nhiễm trùng, suy đa cơ quan)

Kiểm soát bệnh nền, KHÔNG QUÊN CĐPB

Một số biện pháp điều trị đặc hiệu, cá thể hóa tùy trường hợp cụ thể

COVID-19

CẬN LÂM SÀNG

- Xét nghiệm: TPTTB máu, CRP +/- procalcitonin, các XN thường quy, chức năng đông máu, D-dimer, men tim…(Để CĐPB và tình trạng nặng của COVID-19)
- Xét nghiệm chẩn đoán tác nhân virus khác, cấy đàm, cấy máu…(Chẩn đoán phân biệt các tác nhân suy hô hấp khác).
- Hình ảnh học (X quang ngực +/- CT ngực KHÔNG CẦN THIẾT)
- CLS khác để xác định bệnh lý liên quan/ NB có yếu tố dịch tễ cần xét nghiệm.

ĐIỀU TRỊ BAN ĐẦU

- Thở Oxy.
- Hạ sốt (nên dùng acetaminophen)
- Tránh phun khí dung nên sử dụng MDI.
- Bệnh mạn tính (Ức chế men chuyển, Statin, Aspirin,…)
- Ức chế miễn dịch: có thể làm nặng lên tình trạng của bệnh nên chỉ định từng ca một.

MỘT SỐ ĐIỀU TRỊ BAN ĐẦU

- Kháng virus cúm nếu không phân biệt được, sau đó nếu âm tính thì ngưng.
- Kháng sinh nếu chưa loại trừ viêm phổi do tác nhân khác trong lúc chờ kết quả PCR. (Procalcitonin thấp giai đoạn sớm).

ĐIỀU TRỊ ĐẶC HIỆU

- Corticosteroids đường toàn thân (Dexamethasone)
- Thuốc kháng virus (Remdesivir)
- Interferon,…

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. World Health Organization. *COVID-19 clinical management: living guidance*. WHO, 2021. Available at: who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-clinical-2021-1
2. QĐ 2008 Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị COVID19 Bộ Y tế ban hành 26/04/2021
3. COVID-19: Management in hospitalized adults
4. Đồng thuận quốc tế các nhà phổi học về COVID19
5. Sổ tay phòng và điều trị COVID19
6. COVID-19 Airway Management Principles
7. www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019
8. https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2762130
9. https://www.nejm.org/coronavirus
10. https://www.elsevier.com/clinical-solutions/covid-19-toolkit

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN